

Provincies? Dikdoenerij!

Door CHRISTL VISSER

Gepubliceerd in: *Algemeen Dagblad*, 2 maart 2007.

DEN HAAG - 'Schaf de Statenverkiezingen af'. Bestuurskundige Klaartje Peters gaat volgende maand alleen naar de stembus

FOTO JOOST HOVING

....voor de Provinciale Staten omdat het indirect ook voor de Eerste Kamer is. „Anders was ik voor het eerst van mijn leven expres niet gegaan.”

Peters heeft niet veel op met de provincies van nu. In Het opgeblazen bestuur, zoals haar net verschenen kritische studie over de Nederlandse provincies heet, legt ze de ransel over de ruggen van de statenleden, de gedeputeerden en de commissarissen van de koningin. Ze zou hen op 7 maart het liefst met een extreem lage opkomst afstraffen. „Al vraag ik me af of het hun ogen zou openen.”

Een provinciebestuur is een volstrekt irrelevante grootheid geworden, vindt Peters. „Ik heb lang in Leiden gewoond en dacht bij de Statenverkiezingen steeds: wat speelt er? Waar laat ik mijn stem vanaf hangen? Maar er was nooit iets.”

Toch had ze, zoals zo veel mensen, de indruk dat de provincie buiten de schijnwerpers nuttig werk deed, saai maar nuttig. Want als de provincie niets nuttigs zou doen, waarom zou ze dan bestaan? Die visie veranderde toen ze als adviseur bij een enkele provinciehuizen over de vloer kwam.

„Het beviel me niet wat ik meemaakte. Die provinciebesturen hadden allerlei nieuwe opdrachten voor zichzelf bedacht die niets te maken hadden met onderhoud van provinciale wegen of andere klassieke taken. Imagoverbetering bleek een permanente doelstelling. Hoe slechter de opkomst bij de verkiezingen, hoe meer geld er in pr-plannen wordt gestoken.” Het wekte bij Peters verbazing en ergernis. „Ik dacht steeds: dat zouden de mensen eens moeten weten, want al die dingen worden wel betaald uit ons belastinggeld.”

Die boosheid was de motor voor haar onderzoek. „Die provinciale dikdoenerij stoorde me. Provincies opereren in toenemende mate op terreinen waar ze geen bal mee te maken hebben. Ze zijn doende met de strijd tegen dakloosheid, zoals in Gelderland, en met de bestrijding van jeugdcriminaliteit, zoals in Groningen. En met zichzelf promoten natuurlijk. Noord-Brabant besteedt daar dit jaar een miljoen aan.

Nog zoiets: boeken uitlenen op het strand bijvoorbeeld, zoals de provincie Zuid-Holland heeft gedaan. Echt, er worden projecten bedacht, waar niemand op zit te wachten en er worden

brochures gemaakt die niemand leest. Dat is verspilling van publieke middelen.’’

Provincies hebben, denkt Peters, te veel geld, te veel tijd en te veel mensen. „Daarom kunnen ze zich makkelijk belangrijk voordoen. Tegelijk zie je dat een écht belangrijke taak, zoals financieel toezicht op gemeenten, uit beeld verdwijnt. Dat vinden provinciale bestuurders en ambtenaren niet sexy.’’

Grootse plannen: daar gaat het om. Wil de ene provincie een kennisboulevard, de ander wil de Olympische Spelen binnenhalen. Peters: „Wat ze ook proberen, de kiezer heeft er geen boodschap aan. De gemiddelde burger kent geen enkele gedeputeerde en geen enkel statenlid. Met moeite weet tien procent wie de commissaris van de koningin is.’’

Haar oplossing: schaf de rechtstreekse verkiezingen van het provinciaal bestuur af. Vorm de provincie om tot een bescheiden, niet-politieke bestuurslaag. „Laat met andere woorden de lucht uit dat provinciebestuur lopen, prik die ballon lek.’’

En de Eerste Kamer dan? „Daar is ook vast een praktische oplossing voor te vinden.’’ In haar studie staat welke. Ook afschaffen maar.

Klaartje Peters: ‘Het opgeblazen bestuur, een kritische kijk op de provincie’, uitgeverij Boom, €14,95.

INTERVIEW Bestuurskundige Klaartje Peters schreef een boek over de dikdoenerij van provincies. ‘Ze bedenken projecten waar geen behoefte aan is. Allemaal van ons belastinggeld.’